

nim specialističnim alpinistično-smučarskim usposabljanjem začela formirati svoje planinske enote. Prve tečaje za častnike bodočih enot JLA je kot glavni inštruktor vodil major Stane Pišlar iz štaba 4. armade JLA, ki je imel sedež v Ljubljani. Major Pišlar je v inštruktorske vrste že na začetku pritegnil svoje prijatelje in znanke iz alpinističnih in smučarskih vrst. Eden prvih takšnih tečajev za vojake izvidniške čete 31. divizije se je vršil decembra 1945 na Velikih Blokah. Pišlar je kot smučarski inštruktorja angažiral Staneta Koblarja z Jesenic in Toneta Ažmana iz Kroke. Že kmalu zatem, od 20. januarja do 20. marca 1946, je Pišlar vodil nadaljevalni smučarsko-planinski tečaj za komandirje planinskih in izvidniških enot JLA v Kranjski Gori. V te enote je prihajalo vse več Slovencev, zlasti alpinistov in smučarjev, ki so na ta način vsaj delno ohranjali stik z alpinizmom in smučanjem tudi med vojaškim rokom. Pišlarju in njemu podobnim slovenskim častnikom gre tudi tiha zahvala, da je marsikateri redek kos alpinistične in reševalne opreme iz takratnih vojaških skladišč "neopazno" prišel med alpiniste.

JLA je poleti 1946 formirala tri planinske bataljone, v sestavi 4. armade s sedežem v Podbrdu, 6. armade v Konjicu in 1. armade v Kolašinu. Bataljoni so bili četrte sestave s po dvema planinskima četama in četo z izvidniškim, inženirskim in vodom za zvezo. Načrtno pa je že vzgajala tudi častniški kader, med katerim so v planinskih enotah vidno mesto zavzemali častniki slovenskega rodu. Spomladi leta 1947, od marca do aprila, je major Pišlar vodil visokogorski smučarski tečaj za častnike na Kredarici. Kot inštruktorje je angažiral Joža Čopa, Staneta Koblarja, Andreja Moreta in Dolfeta Kramžarja, kot častniki pa so mu pomagali še kapetan (stotnik) Trifunović in poročnik Leban ter podoficir (podčastnik) Čubrilovič. V Planinskem vestniku iz leta 1948, na straneh 281–291, v opisu prve ponovitve plezanja Čopovega stebra z Darom Dolarjem (»Čopova smer v Triglavski steni«) Pišlarja omenja tudi Dr. France Avčin: "Mokri kot miši smo v dežju nadaljevali pot prek Praga v Vrata. Tam se naju je major Pišlar razveselil prav tako kot midva njegovega toplega čaja. Kljub dvema daljnogledoma in dežurni službi

pri njih, naju niso mogli opaziti in že je na tistem mislil na rešilno odpravo."

Junija 1948 je major Pišlar zadnjikrat vodil alpinistični tečaj za častnike v Vratih. Aljažev dom je takrat oskrboval Janez Brojan st. z družino. Tisto leto je Pišlar z vojaki takratne 3. krajiške brigade cesto iz Mojstrane v Vrata usposobil za uporabo s tovornjaki. Med junijskim tečajem so pri Beli crkvi v Srbiji jugoslovanski graničarji ustrelili takratnega načelnika Generalštaba JLA, generala Arso Jovanovića. Kot se spominja eden Pišlarjevih prijateljev, je ob neki večerni debati v Vratih Pišlar nič hudega hoteč pokomentiral Jovanovićevo smrt, češ kako neroden je moral biti general, da so ga ubili. Čez noč je padel v nemilost in Golega otoka so ga lahko rešili samo predvojni planinski prijatelji: dr. Bogdan Breclj in njegov brat Marjan Breclj ter Boris Zihlerl. Pišlar je moral nemudoma zapustiti JLA. Kasneje se je preživiljal kot učitelj predvojaške vzgoje, bil pa je še naprej aktiven v raznih športnih organizacijah. To je večinoma tudi vse, s čimer lahko portretiramo zavzetega slovenskega gornika, vojaka in gorniškega vzgojitelja Staneta Pišlarja - Strica. Mogoče pa bomo tudi s tem zapisom zvedeli o Pišlarju kaj več, saj si to brez dvoma zasluži. 

Življenje

Zdaj že vem, da nisi, kot se zdi –
nedosežen vrh, ki tja kipi,
kjer svod brezdanji s soncem se poljublja,
kamor si srce zaman želi,
na poti k tebi venomer se zgublja.
K tebi vodi množica poti,
le najti jih je treba – eno zase;
stopala po njej do konca dni,
pazila bom, da kdaj se ne zarase,
nikdar več se v gošči ne zgubi.
Nekoč postaneš krotek kot planina,
zmogla bom, kar si srce želi:
za mano bo ostala ta dolina,
ti pa dom za moje srečne dni.

Mojca Luštrek

